



Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2023. március 30.*

„Előzetes döntéshozatal – Jogszabályok közelítése – Gépjármű-felelősségbiztosítás – 2009/103/EK irányelv – 3. cikk – Gépjármű-felelősségbiztosítási kötelezettség – 18. cikk – Közvetlen keresethez való jog – Terjedelem – A kártérítés összegének meghatározása – Hipotetikus költségek – A kártérítés megfizetésének bizonyos feltételek alá rendelése – Gépjármű értékesítése”

A C-618/21. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (varsói kerületi bíróság, Lengyelország) a Bírósághoz 2021. szeptember 30-án érkezett, 2021. augusztus 30-i határozatával terjesztett elő az

AR

és

a **PK S. A.**,

CR,

valamint

BF

és

a **SI S. A.**,

valamint

ZN

és

az **MB S. A.**,

valamint

* Az eljárás nyelve: lengyel.

az **NK Sp. z o.o., s.k.**

és

a **PK S. A.**,

valamint

KP

és

a **SI S. A.**,

valamint

az **RD Sp. z o.o.**

és

az **EZ S. A.**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, D. Gratsias (előadó), M. Ilešič, I. Jarukaitis és Csehi Z. bírák,

főtanácsnok: J. Richard de la Tour,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- AR képviselőjében R. Lewandowski radca prawny,
- KP képviselőjében L. Nawrocki radca prawny,
- az RD sp. z o.o. képviselőjében G. Stasiak radca prawny,
- a SI SA képviselőjében M. Nycz radca prawny,
- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviselőjében M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviselőjében J. Möller, P. Busche és M. Hellmann, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviselőjében U. Małecka, B. Sasinowska és H. Tserepa–Lacombe, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2022. december 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 263., 11. o.) 18. cikkének ezen irányelv 3. cikkével összefüggésben történő értelmezésére vonatkozik.
- 2 A kérelmet hat, az AR és a PK S. A. és CR, a BF és a SI S. A., a ZN és az MB S. A., az NK sp. z o.o., s.k. és a PK S. A., a KP és SI, illetve az RD sp. z o.o. és az EZ S. A., a gépjárműtulajdonosok és az e gépjárművekben okozott károkért felelős személyek felelősségbiztosítói között az e gépjárművekben keletkezett károk megtérítése iránti kérelem tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2009/103/EK irányelv (30) preambulumbekkezdése kimondja:
„Az, hogy a biztosítóintézettel szemben a biztosítási szerződésre közvetlenül hivatkozni lehet, illetve a kártérítési igény közvetlenül érvényesíthető, nagy jelentőséggel bír a gépjármű-balesetek károsultjainak védelme szempontjából. A hatékony és gyors kárrendezés elősegítése, valamint a költséges bírósági eljárás lehetséges elkerülése érdekében közvetlen kereseti jogot kell biztosítani bármely gépjármű-baleset károsultja részére a felelős személy felelősségbiztosítását nyújtó biztosítóintézettel szemben.”
- 4 Ezen irányelv „Gépjármű-felelősségbiztosítási kötelezettség” című 3. cikke a következőképpen rendelkezik:
„Az 5. cikkre is figyelemmel minden tagállam időben megteszi a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a saját területén szokásosan üzemben tartott gépjárművek rendelkezzenek gépjármű-felelősségbiztosítással.

A biztosítással fedezett károk mértékét és a biztosítás szabályait az első bekezdésben említett intézkedések alapján kell meghatározni.

[...]

Az első bekezdésben említett biztosítás kötelezően kiterjed mind az anyagi kárra, mind a személyi sérülésre.”

5 Az említett irányelv 5. cikkének értelmében a tagállamok eltérhetnek a 3. cikk rendelkezéseitől egyes természetes és magánjogi vagy közjogi jogi személyek esetén, illetve bizonyos gépjárműtípusok vagy bizonyos speciális forgalmi rendszámmal ellátott gépjárművek esetében.

6 Ugyanezen irányelvnek „A legkisebb összeg mértéke” című 9. cikke (1) bekezdése előírja:

„A tagállamok által előírható magasabb fedezeti összegek sérelme nélkül minden tagállam a 3. cikkben említett kötelező biztosítást ír elő legalább a következő összegeknek megfelelő mértékben:

a) személyi sérülés esetén a biztosítási fedezet legkisebb összege sérültenként 1 000 000 [euró] vagy 5 000 000 [euró] káreseményenként, a sérültek számától függetlenül;

b) anyagi kár esetén káreseményenként 1 000 000 [euró], a károsultak számától függetlenül.

[...]

7 A 2009/103 irányelv „Közvetlen kereseti jog” című 18. cikkének szövege a következő:

„A tagállamok biztosítják, hogy a 3. cikkben említett biztosítással fedezett gépjármű által okozott balesetből eredően károsult személyek közvetlenül jogosultak legyenek keresetet indítani azon biztosító ellen, amelynél a felelős személy felelősségbiztosítással rendelkezik.”

A lengyel jog

8 Az 1964. április 23-i ustawa – Kodeks cywilnynek (a polgári törvénykönyvről szóló törvény) (Dz. U. 1964., 16. sz., 93. szakasz) az alapügyre alkalmazandó változata (a továbbiakban: polgári törvénykönyv) 363. cikke 1. §-a ekképp rendelkezik:

„A kár megtérítésére a károsult választása szerint az eredeti állapot helyreállításával vagy ennek megfelelő pénzösszeg megfizetésével kerül sor. Ha azonban az eredeti állapotot nem lehet helyreállítani, vagy az a kötelezett számára túlzott nehézségekkel vagy költségekkel járna, a károsult követelése pénzbeli szolgáltatásra korlátozódik.”

9 A polgári törvénykönyv 822. cikkének 1. és 4. §-a előírja:

„1. § A felelősségbiztosítási szerződéssel a biztosító kötelezettséget vállal arra, hogy a szerződésben meghatározott kártérítést fizeti azon harmadik személynek okozott kárért, akivel szemben a szerződő vagy a biztosított tartozik felelősséggel.

[...]

4. § A felelősségbiztosítás hatálya alá tartozó esemény miatt a kártérítésre jogosult személy az igényeit közvetlenül a biztosítóval szemben érvényesítheti.”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 10 Hat eljárás van folyamatban a kérdést előterjesztő bíróság, a Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (varsói kerületi bíróság, Lengyelország) előtt. E jogviták közül ötnek BF, ZN, NK, KP és RD a felperesei, akik a gépjárműükben közlekedési baleset következtében okozott kár megtérítését kérik. A hatodik jogvitában AR a gépjárművében egy garázsajtó lezuhanása által okozott kár megtérítését kéri.
- 11 Az alapeljárás felperesei kárukat a sérült jármű javításához szükséges eredeti pótalkatrészek és munkaerő becsült piaci értékének megfelelő javítási költségek alapján értékelték. Mivel az érintett járművek javítására még nem került sor, a kérdést előterjesztő bíróság e javítási költségeket „feltételezetteknek” minősíti. Az alapeljárás alperesei, vagyis az alapeljárás felperesei számára kártérítést nyújtani köteles személyek polgári jogi felelősségét fedező biztosítótársaságok arra hivatkoznak, hogy e kártérítés nem haladhatja meg a ténylegesen elszenvedett kárnak az úgynevezett „különbségi” módszer alapján kiszámított összegét. E módszer szerint ezen összegnek azon érték, amellyel a gépjármű rendelkezett volna, ha a baleset nem következett volna be, és e gépjárműnek a jelen, sérült állapotban fennálló értéke közötti különbségnek kell megfelelnie. E biztosítótársaságok szerint a javítási költségeket csak akkor lehet figyelembe venni, ha bizonyítást nyer, hogy azok ténylegesen felmerültek.
- 12 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a nemzeti jogban a kártérítés célja, hogy a károsultnak olyan összeget biztosítson, amely azon különbségnek felel meg, amely a sérült dolog értéke és azon érték között áll fenn, amellyel a károsult rendelkezett volna, ha a kár nem következik be, ugyanakkor nem teszi lehetővé e fél számára a gazdagodást.
- 13 E bíróság kiemeli, hogy a lengyel ítélkezési gyakorlat szerint a károsult gépjármű tulajdonosának fizetendő kártérítést e gépjármű feltételezett javítási költségei alapján kell kiszámítani, függetlenül attól, hogy a tulajdonosa ténylegesen elvégeztette-e a javítást, vagy szándékában áll-e azt elvégeztetni. Azt a kártérítést, amely az ilyen feltételezett kártérítési költségeket veszi figyelembe, amelyek jelentősen meghaladják az elszenvedett kárnak a különbségi módszer alapján meghatározott összegét, még azoknak a károsultaknak is ki kellene fizetni, akik már eladták a károsult gépjárművüket, és akik következképpen e kártérítést nem a gépjármű javítására használják fel. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ez a gyakorlat azzal a következménnyel jár, hogy e személyek jogalap nélkül gazdagodnának az összes többi biztosított hátrányára, akikkel a biztosítótársaságok viseltetnék az e túlzott kártérítésekből eredő költségeket, egyre magasabb díjakat követelve tőlük.
- 14 A kérdést előterjesztő bíróság szerint ezt az ítélkezési gyakorlatot, amely kifogásolható, amennyiben egyes esetekben a károsult gazdagodásához vezethet, a közlekedési balesetek károsultjainak az uniós jogból fakadó különleges védelme indokolhatja. Úgy véli tehát, hogy tisztázni kell a károsult azon jogainak terjedelmét, amelyek a 2009/103 irányelv 18. cikkében előírt, a biztosítóintézettel szembeni közvetlen keresetindítási jogból erednek.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság különösen ez utóbbi jog terjedelmével kapcsolatban vár választ, figyelemmel arra a tényre, hogy a lengyel jog szerint a felelős személlyel szemben indított kereset a károsult személy választása szerint pénzbeli kártérítés vagy a sérült gépjármű javítására, azaz természetbeni ellátásra irányulhat, míg a polgári törvénykönyv 822. cikkének (1) §-a előírja, hogy a biztosítótársaság csak vagyoni jellegű szolgáltatást nyújthat.

- 16 A kérdést előterjesztő bíróság tehát arra keresi a választ, hogy ellentétesek-e az uniós joggal az olyan nemzeti jogi rendelkezések, amelyek azt a károsultat, aki valamely biztosítóval szemben közvetlen keresetet akar indítani, a nemzeti jog alapján megfosztják a kártérítés egyik módjától. A maga részéről hajlik arra az álláspontra, hogy az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy e kérdésre igenlő választ kell adni.
- 17 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság arra is keresi a választ, hogy mi a tárgya annak a közvetlenül keresetnek, amelyet a károsult nyújt-e be egy biztosítóval szemben, és amellyel e személy gépjárműve javítását követeli. El lehet ugyanis térni a polgári törvénykönyv 822. cikkének (1) bekezdéséből eredő azon szabálytól, amely szerint a biztosító által nyújtott szolgáltatás csak vagyoni jellegű lehet, és ily módon lehetővé tenni a károsult személy számára, hogy a biztosítótól a sérült gépjárműve javításának megtérítését követelje, vagy pedig elismerni a károsult személy azon jogát, hogy a kártérítés megtérítése helyett az e célból szükséges összegek kifizetését követelje a biztosítótól.
- 18 A kérdést előterjesztő bíróság hajlik arra, hogy a második lehetőséget részesítse előnyben. Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság arra is keresi a választ, hogy ellentétes-e az uniós joggal a belső jog olyan szabályainak alkalmazása, amelyek lehetővé teszik, hogy a károsult személy számára a gépjárműve javításához szükséges pénzeszközök kifizetését olyan feltételekhez kössék, amelyek annak megakadályozására irányulnak, hogy e személy e pénzüsségeket az említett javítástól eltérő célokra használhassa fel, és olyan helyzetbe kerüljön, amelyben vagyona a baleset következtében növekedne. Ezenfelül a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy azt a jogot, hogy a biztosítótól követeljék a károsult gépjármű javításához szükséges pénzeszközök megfizetését az ilyen gépjármű azon tulajdonosával szemben is el kell-e ismerni, aki azt már eladta, és így gyakorlatilag lehetetlen számára a gépjármű javíttatása.
- 19 Végül a kérdést előterjesztő bíróság azon a véleményen van, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adandó válaszok azon jogvita megoldása szempontjából is relevánsak, amelyben AR az alapügy felperese, még akkor is, ha egy gépjárműben a garázsajtó lezuhanása által okozott kár nem tartozik a 2009/103 irányelv hatálya alá. A „törvény előtti egyenlőség elvére” tekintettel észszerűnek tűnik ugyanis, hogy az ilyen jogvitára ugyanazokat az elveket alkalmazza, mint amelyeket a többi alapeljárásra is alkalmazni kell.
- 20 E körülmények között a Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (varsói kerületi bíróság, Lengyelország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni a [2009/103 irányelv] 3. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a károsult, aki gépjármű-felelősségbiztosítás alapján közvetlen keresettel él a járművében keletkezett kár megtérítése iránt azon biztosítóval szemben, amelynél a felelős személy felelősségbiztosítással rendelkezik, a biztosítótól kizárólag a vagyonában bekövetkezett tényleges és konkrét értékcsökkenésnek, vagyis a gépjármű balesetet megelőző állapota és a sérült gépjármű közötti értékkülönbségnek megfelelő, a gépjármű javításának már ténylegesen viselt, indokolt költségével, valamint egyéb, a balesetből eredő, már ténylegesen viselt, indokolt költségekkel növelt összegű kártérítést kaphat, míg abban az esetben, ha a kártérítést közvetlenül a felelős személytől kérné, saját választása szerint kártérítés helyett a gépjármű balesetet megelőző állapotnak megfelelő helyreállítását is kérhetné tőle (a felelős személy által személyesen végzett vagy általa fizetett javítóműhelyben történő javítást)?

- 2) Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni a [2009/103 irányelv] 3. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a károsult, aki gépjármű-felelősségbiztosítás alapján közvetlen keresettel él a járművében keletkezett kár megtérítése iránt azon biztosítóval szemben, amelynél a felelős személy felelősségbiztosítással rendelkezik, a biztosítótól a vagyonában bekövetkezett tényleges és konkrét értékcsökkenésnek, vagyis a gépjármű balesetet megelőző állapota és a sérült gépjármű közötti értékkülönbségnek megfelelő, a gépjármű javításának már ténylegesen viselt, indokolt költségével, valamint egyéb, a balesetből eredő, már ténylegesen viselt, indokolt költségekkel növelt összegű kártérítés helyett kizárólag a gépjármű balesetet megelőző állapotnak megfelelő helyreállításának költségeivel egyenlő összeget kaphatja meg, míg abban az esetben, ha a kár megtérítését közvetlenül a felelős személytől kérné, saját választása szerint kártérítés helyett a gépjármű balesetet megelőző állapotának megfelelő helyreállítását is kérhetné tőle (nem csak pénzeszközök e célból történő rendelkezésre bocsátását)?
- 3) Az 1. kérdésre adott igenlő és a 2. kérdésre adott nemleges válasz esetén úgy kell-e értelmezni a [2009/103 irányelv] 3. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a biztosító, amelytől sérült gépjármű tulajdonosa a gépjármű-felelősségbiztosítás alapján azon feltételezett költségek megfizetését kérte, amelyeket nem viselt, azonban viselnie kellett volna, ha a gépjármű balesetet megelőző állapotnak megfelelő helyreállítása mellett döntött volna,
- a) e kifizetést attól teheti függővé, hogy a károsult igazolja, hogy ténylegesen szándékában áll a gépjárművet meghatározott módon, meghatározott szerelőnél, meghatározott alkatrész- és szolgáltatási áron megjavíttatni, és e javítás céljából a pénzeszközöket közvetlenül e szerelőnek (adott esetben a javításhoz szükséges alkatrészek eladójának) kifizetni azzal, hogy visszakövetelheti az összeget, amennyiben a cél, amelyre e pénzeszközöket kifizették, nem valósul meg, és ha nem,
 - b) e kifizetést a fogyasztó azon kötelezettségvállalásától teheti függővé, hogy a megállapodás szerinti határidőn belül igazolja, hogy a kifizetett pénzeszközöket a gépjármű javítására vagy azoknak a biztosítók részére történő visszafizetésére használta fel, és ha nem,
 - c) e pénzeszközöknek a kifizetés céljának (felhasználásuk módjának) megjelölésével történő kifizetését, valamint az ahhoz szükséges időtartam leteltét követően, hogy a károsult megjavíttathassa a gépjárművet, kérheti a károsulttól, hogy igazolja, hogy ezen pénzeszközöket a javításra költötte el, vagy kérheti azok visszafizetését

annak érdekében, hogy kizárják annak lehetőségét, hogy a károsult a kár révén gazdagodjon?

- 4) Az 1. kérdésre adott igenlő és a 2. kérdésre adott nemleges válasz esetén úgy kell-e értelmezni a [2009/103 irányelv] 3. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a károsult, aki már nem tulajdonosa a sérült gépjárműnek, mivel eladta azt, és cserébe pénzt kapott, ami miatt már nem tudja a gépjárművet megjavíttatni, és emiatt attól a biztosítótól, amelynél a felelős személy felelősségbiztosítással rendelkezik, nem követelheti a javítás költségeinek megfizetését, amely ahhoz lenne szükséges, hogy a sérült gépjárművet a balesetet megelőző állapotnak megfelelően állítsák helyre, keresetével a biztosítótól kizárólag a vagyonában bekövetkezett tényleges és konkrét értékcsökkenésnek, vagyis a gépjármű balesetet megelőző állapotának megfelelő érték és a gépjármű eladásából befolyt, a gépjármű javításának már ténylegesen viselt, indokolt költségével, valamint egyéb, a balesetből eredő, már ténylegesen viselt, indokolt költségekkel növelt összeg közötti különbségnek megfelelő összegű kártérítést követelhet?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

- 21 A Bíróság elé terjesztett észrevételeiben az RD arra hivatkozik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan, mivel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések valójában a gépjárműbalesetekből eredő károk polgári jogi felelősségbiztosítás címén történő rendezésének a lengyel jogban előírt szabályait kérdőjelezi meg. A lengyel kormány a maga részéről azt állítja, hogy az alapjogviták alapjául szolgáló keresetek nem az alapeljárások felperesei járműveinek helyreállítására, hanem pénzbeli kártérítés fizetésére irányulnak, így az első két kérdést hipotetikusnak, és ezért elfogadhatatlannak kell tekinteni.
- 22 E tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kétségtelenül kitűnik, hogy az uniós jog jelenlegi állapotában a tagállamok főszabály szerint továbbra is szabadon meghatározhatják polgári jogi felelősségre vonatkozó rendszereik keretében különösen a gépjárművek által okozott megtérítendő károkat, e károk megtérítésének terjedelmét és az említett kártérítésre jogosult személyek körét (2021. május 20-i K. S. ítélet [Sérült gépjármű vontatási költségei], C-707/19, EU:C:2021:405, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 23 Mindazonáltal a jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések nem az előző pontban említett jogterületekre vonatkoznak. Kérdéseivel ugyanis a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2009/103 irányelv 18. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely bizonyos részletszabályokat ír elő a közlekedési baleset következtében kárt szenvedett személyek e cikkben elismert, az e kárért felelős személy biztosítójával szembeni közvetlen keresetindítási jogának gyakorlására vonatkozóan.
- 24 Ezenfelül a lengyel kormány azon érve, miszerint az alapjogviták alapjául szolgáló keresetek nem az érintett sérült járművek helyreállítására, hanem pénzbeli kártérítés fizetésére irányulnak, nem elegendő annak bizonyításához, hogy a kérdést előterjesztő bíróság első két kérdése hipotetikus jellegű.
- 25 E bíróságnak a jelen ítélet 13–17. pontjában összefoglalt megjegyzéseiből ugyanis kitűnik, hogy tudatában van annak a ténynek, hogy az alapeljárások alapjául szolgáló keresetek pénzbeli kártérítés fizetésére irányulnak. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor többek között azt kívánja megtudni, hogy úgy kell-e értelmezni a 2009/103 irányelv 18. cikkét, hogy amennyiben valamely tagállami szabályozás előírja, hogy a károsult személy a kárért felelős személytől választása szerint pénzbeli kártérítés megfizetését vagy helyreállítást követelhet, e személy a felelős személy felelősségbiztosítását fedező biztosítóval szembeni közvetlen keresetindítási jogának gyakorlása során olyan pénzbeli kártérítést követelhet e biztosítótól, amelyet nem az úgynevezett „különbségi” módszer, hanem az említett gépjármű helyreállításához szükséges költségek alapján kerül kiszámításra.
- 26 Ebből az következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérdései az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, és nem hipotetikus jellegűek.
- 27 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság tájékoztatása szerint az AR, valamint a PK és a CR közötti alapjogvita a gépjárműben a garázsajtó lezuhanása által okozott károk megtérítésére irányul.

- 28 A 2009/103 irányelv célja a gépjárművek által okozott balesetek károsultjai védelmének biztosítása, amely célkitűzést az uniós jogalkotó folyamatosan követte és erősítette (lásd ebben az értelemben: 2021. május 20-i K. S. ítélet [Sérült gépjármű vontatási költségei], C-707/19, EU:C:2021:405, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 Nyilvánvaló azonban, hogy a garázs felügyeletét ellátó személynek e garázs ajtaja gépjárműre történő lezuhanását követően beálló polgári jogi felelőssége nem az érintett gépjármű által okozott kárból, hanem egy ingatlan valamely alkotórészének lezuhanása által okozott kárból ered. Ebből következik, hogy – amint azt maga a kérdést előterjesztő bíróság is elismeri – az AR, valamint a PK és a CR között folyamatban lévő alapeljárás alapjául szolgáló tényállás nem tartozik a 2009/103 irányelv hatálya alá.
- 30 A kérdést előterjesztő bíróság mindazonáltal kifejti, hogy „a törvény előtti egyenlőség elvére” tekintettel észszerűnek tűnik számára, hogy az említett jogvitára ugyanazokat a szabályokat alkalmazza, mint amelyeket a többi alapeljárásra kell alkalmazni. Amennyiben e bíróság ily módon megelégszik azon következmények figyelembevételével, amelyek a jelen ítéletben egy, a lengyel jogban elismert elvből eredhetnek, elegendő arra emlékeztetni, hogy az EUMSZ 267. cikkben előírt eljárás keretében a Bíróságnak nincs hatásköre a nemzeti jog értelmezésére, sem jogi szabályoknak egy meghatározott helyzetre való alkalmazására, mivel e feladatok kizárólag a kérdést előterjesztő bíróságokra tartoznak (lásd ebben az értelemben: 2020. szeptember 3–i Vikingo Fővállalkozó végzés, C-610/19, EU:C:2020:673, 68. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2023. január 9–i A. T. S. végzés, C-289/22, EU:C:2023:26, 29. pont). Következésképpen e megfontolások nem elegendőek annak megállapításához, hogy összefüggés áll fenn ezen előbbi jogvita tárgya és az uniós jog kért értelmezése között.
- 31 Következésképpen a fenti megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható, kivéve az AR, valamint a PK és a CR közötti jogvitát érintő részét, amelynek tekintetében elfogadhatatlan.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 32 Kérdéseivel, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2009/103 irányelv 18. cikkét ezen irányelv 3. cikkével összefüggésben, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, amely egy közvetlen kereset esetén, amelyet egy közlekedési balesetből eredő kárt elszenvedő személy nyújtott be az e balesetért felelős személy biztosítójával szemben, az e biztosítót terhelő helyreállítás egyetlen módjaként pénzbeli kártérítés megfizetését írja elő, illetve – adott esetben – arra, hogy milyen kötelezettségek erednek e rendelkezésekből e kártérítés kiszámítási módját illetően, és melyek e kártérítés megfizetésének feltételei.
- 33 A 2009/103 irányelv 3. cikke minden tagállam számára előírja azt a kötelezettséget, hogy – az ezen irányelv 5. cikke értelmében általuk előírható eltérések fenntartásával – minden szükséges intézkedést megtegyenek annak biztosítására, hogy a saját területén szokásosan üzemben tartott gépjárművek rendelkezzenek gépjármű-felelősségbiztosítással.

- 34 E tekintetben előzetesen meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság ezzel ellentétes információjának hiányában az öt alapeljárás, amelynek tekintetében az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatósága megállapításra került, nem olyan személyekre vagy járművekre vonatkozik, amelyek tekintetében a Lengyel Köztársaság élt volna az eltérésnek az ezen 5. cikkben biztosított lehetőségeivel.
- 35 A károsultak számára a 2009/103 irányelv 18. cikkében biztosított, a biztosítóval szembeni közvetlen keresetindításhoz való jogot illetően meg kell állapítani, hogy e rendelkezéssel nem ellentétes, ha a nemzeti jog előírja, hogy a kártérítés igénybevételének e módja kizárólag vagyoni jellegű szolgáltatásokból állhat.
- 36 Meg kell ugyanis állapítani, hogy ezen irányelv (30) preambulumbekzdéséből az következik, hogy e jog abban áll, hogy az lehetővé teszi a károsult számára, hogy a biztosítóintézzettel szemben közvetlenül a biztosítási szerződésre hivatkozzon, és a kártérítési igény közvetlenül érvényesíthesse. Ebből az következik, hogy egy ilyen kereset tárgya csak azon szolgáltatásnak a felelős személy biztosítója általi közvetlen nyújtása lehet, amelyet e biztosítónak kellett volna nyújtania az általa biztosított személynek a biztosítási szerződés korlátain belül.
- 37 Így, amennyiben a biztosítónak a biztosítási szerződésben meghatározott szolgáltatása kizárólag pénzbeli jellegű, az említett irányelv 18. cikkével nem ellentétes, hogy a károsult személy által a biztosítóval szemben indított közvetlen kereset tárgya kötelezően pénzbeli kártérítés megfizetése legyen.
- 38 E tekintetben, amint arra a főtanácsnok is lényegében rámutatott indítványának 52. pontjában, az a tény, hogy különösen a 2009/103 irányelv 9. cikke a kötelező minimális fedezetet minimális kártérítési összegek formájában határozza meg, megerősíti ezt az értelmezést.
- 39 A jelen ügyben ez a helyzet az alapügyben az ezen irányelv 18. cikke alapján benyújtott közvetlen keresetek esetében, mivel – amint az a Bíróság rendelkezésére bocsátott információkból kitűnik – a polgári törvénykönyv 822. cikkének 1. §-a előírja, hogy a biztosító által nyújtott szolgáltatások csak pénzbeli jellegűek lehetnek.
- 40 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság kérdései az ilyen pénzbeli kártérítés számítási módjaira, valamint az annak megfizetésére vonatkozó szabályokra is vonatkoznak, többek között azon lehetőséget illetően, hogy a biztosítót terhelő ilyen kártérítés fizetését olyan feltételek tiszteletben tartásától tegyék függővé, amelyek annak biztosítására irányulnak, hogy a károsult e kártérítést ténylegesen gépjárművének javíttatására fordítsa, ami kizárja, hogy e kártérítés megfeleljen a sérült gépjármű helyreállítási költségeinek, amennyiben e személy ilyen állapotban értékesítette e gépjárművet.
- 41 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti bíróságoknak biztosítaniuk kell azt, hogy az európai uniós jogrend által biztosított jogok védelme ne járjon a jogosultak jogalap nélküli gazdagodásával (2021. március 25-i *Balgarska Narodna Banka* ítélet, C-501/18, EU:C:2021:249, 125. pont; 2023. március 21-i *Mercedes-Benz Group* ítélet [Hatástalanító berendezéssel ellátott gépjárművek gyártóinak felelőssége], C-100/21, EU:C:2023:229, 94. pont).
- 42 Erre figyelemmel arra is emlékeztetni kell, hogy a harmadik feleknek okozott károkat fedező gépjármű-felelősségbiztosítási kötelezettség eltér a biztosított polgári jogi felelőssége alapján történő kártérítés mértékétől. Amíg ugyanis az előbbit az uniós szabályozás határozza meg és

garantálja, addig az utóbbit alapvetően a nemzeti jog szabályozza (2021 május 20–i K. S. ítélet [Sérült gépjármű vontatási költségei], C-707/19, EU:C:2021:405, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 43 Ennek megfelelően, az uniós szabályozás nem a tagállamok felelősségbiztosítási rendszereinek harmonizálására irányul, és a tagállamok főszabály szerint továbbra is szabadon meghatározhatják a gépjárműbalesetkből eredő károkra alkalmazandó felelősségbiztosítási rendszert (2021. május 20–i K. S. ítélet [Sérült gépjármű vontatási költségei], C-707/19, EU:C:2021:405, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 44 Következésképpen, amint arra a jelen ítélet 22. pontja emlékeztet, az uniós jog jelenlegi állapotában a tagállamok főszabály szerint polgári jogi felelősségi rendszereik keretében továbbra is szabadon határozhatják meg – többek között – a gépjárművek által okozott megtérítendő károkat, e károk megtérítésének terjedelmét és az említett kártérítésre jogosult személyeket.
- 45 Mindazonáltal a tagállamok az ezen a területen fennálló hatásköreiket az uniós jog tiszteletben tartása mellett kötelesek gyakorolni, és a gépjárműbalesetkből eredő károk megtérítésére vonatkozó nemzeti rendelkezések nem akadályozhatják az uniós szabályozás hatékony érvényesülését, különösen azzal, hogy hivatalból kizárják vagy aránytalanul korlátozzák a károsult kötelező gépjármű-felelősségbiztosításból eredő kártérítéshez való jogát (lásd ebben az értelemben: 2021. május 20–i K. S. ítélet [Sérült gépjármű vontatási költségei], C-707/19, EU:C:2021:405, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2021. június 10–i Van Ameyde España ítélet, C-923/19, EU:C:2021:475, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 46 E tekintetben meg kell állapítani, hogy amennyiben a károsult a kárért felelős személy felelősségbiztosítójával szembeni közvetlen keresetindítási jogának érvényesítésével azt követeli, hogy számára a biztosító a biztosítási szerződésben előírt szolgáltatást nyújtsa, e szolgáltatás nyújtására kizárólag az e szerződésben kifejezetten előírt feltételek vonatkozhatnak.
- 47 Következésképpen, amint azt a főtanácsnok is kiemelte indítványának 62. pontjában, – a 2009/103 irányelv 18. cikkében előírt közvetlen keresetindításhoz való jog hatékony érvényesülése sérelmének esetét kivéve – a jelen ítélet 40. pontjában kifejtett feltételek nem vezethetnek a biztosítónak az ezen irányelv 3. cikkéből eredő azon kötelezettsége kizárásához vagy korlátozásához, hogy teljes egészében fedezze azon kártérítéseket, amelyeket a kárért felelős személy köteles nyújtani a károsult számára az ez utóbbi által elszenvedett kár jogcímén.
- 48 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 2009/103 irányelv 18. cikkét ezen irányelv 3. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy:
- azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely egy közlekedési baleset következtében kárt szenvedett személy által a balesetért felelős személy biztosítója ellen közvetlenül indított kereset esetén annak egyetlen módjaként, hogy e biztosító terhére kártérítést lehessen elérni, pénzügyi kártérítés megfizetését írja elő;
 - azzal ellentétesek e kártérítés számítási módjai, valamint az annak megfizetésére vonatkozó feltételek, amennyiben azok az e 18. cikk alapján indított közvetlen kereset keretében azzal a hatással járnak, hogy kizárják vagy korlátozzák a biztosítónak az e 3. cikkéből eredő azon

kötelezettségét, hogy teljes egészében fedezze azon kártérítéseket, amelyeket a kárért felelős személy köteles nyújtani a károsult számára az ez utóbbi által elszenvedett kár jogcímén.

A költségekről

- 49 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 18. cikkét ezen irányelv 3. cikkével összefüggésben

a következőképpen kell értelmezni:

- **azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely egy közlekedési baleset következtében kárt szenvedett személy által a balesetért felelős személy biztosítója ellen közvetlenül indított kereset esetén annak egyetlen módjaként, hogy e biztosító terhére kártérítést lehessen elérni, pénzbeli kártérítés megfizetését írja elő;**
- **azzal ellentétesek e kártérítés számítási módjai, valamint az annak megfizetésére vonatkozó feltételek, amennyiben azok az e 18. cikk alapján indított közvetlen kereset keretében azzal a hatással járnak, hogy kizárják vagy korlátozzák a biztosítónak az e 3. cikkből eredő azon kötelezettségét, hogy teljes egészében fedezze azon kártérítéseket, amelyeket a kárért felelős személy köteles nyújtani a károsult számára az ez utóbbi által elszenvedett kár jogcímén.**

Aláírások